# سه روش در دست‌یابی به‌معنای لغوی مراد معصوم علیه السلام

در مانحن فیه «عن الاوهام، عن الافهام، عن الاذهان» داریم. پس یک راه این شد که به‌دنبال عباراتی بگردیم که حالت کلیدی دارد. یعنی خود ریخت عبارت، توضیح‌دهنده‌ی موارد باشد. این یک راه است.

راه دیگر برای اینکه آن لغتی که در روایات و خطب و فرمایشات اهل البیت علیهم السلام است را به دست بیاوریم و به لغت نزدیک شویم، مراعات کردن تناسب حکم و موضوع است. این هم راه خیلی خوبی است. در عبارتی که الآن ما می‌خوانیم، حضرت علیه السلام فرمودند: «ممتنع عن الأوهام أن تكتنهه ، وعن الأفهام أن تستغرقه وعن الأذهان أن تمثله». یعنی حضرت علیه السلام کار هر قوه‌ای را به دست ما می‌دهند. شئونات نفس است؛ یک شأن نفس می‌خواهد تمثیل کند و یک شأن آن می‌خواهد اکتناه کند. از تناسب کاری که حضرت علیه السلام برای آن به کار می‌برند، سرنخی است که تا بفهمیم در لغت کار وهم، اکتناه است. می‌خواهد اکتناه کند، حضرت علیه السلام می‌فرمایند: نمی‌تواند اکتناه کند. پس کار وهم، اکتناه است. این هم یک روش است. من چیزی ندارم از حیث فهم به شما بگویم، تجربیات طلبگی است؛ زیره به کرمان بردن است.

شاگرد: واژه‌هایی که در روایات می‌بینیم را باید در روایات دیگر جست و جو کنیم؟

استاد: بله و تناسب حکم و موضوع را در آن لحاظ کنیم ای ریخت ترکیب عبارت، کلید بودن آن باشد.

شاگرد: یعنی اگر در روایت «لبّ» فرمودهاند، در جاهای دیگر هم به همین معنا است؟ چون دوباره باید تمام قرائن حالیه و مقالیه اعمال شود و تناسب حکم و موضوع رعایت شود. لذا ظاهراً صرف اینکه بخواهیم خود واژه را ببینیم، کارگشا نیست.

استاد: بله؛ یعنی ما باید چند مرحله را طی کنیم. اول این است که یک قضیه را می‌بینیم؛ منظور از قضیه، یک کلام است که به‌عنوان یک گفتاری است که متکلم حکیم آن را از زبان عربی تولید کرده است. این کلام را که می‌بینیم، آن چیزی که ما مباشرتا از یک گفتار انتظار داریم، مدلول تصدیقی آن است. فطرت همه‌ی بشر هم این است. تا می‌گویند گوینده حرف زد، می‌خواهیم ببینیم مقصود او چه بود. یعنی من دارم به‌دنبال قرائنی می‌گردم تا مقصود او را به دست بیاورم. کاری ندارم که الآن معنای لغوی کلمات او چیست. اول می‌خواهم ببینم مقصود او چیست. بعد از اینکه مقصود او را به دست آوردم و از مدلول تصدیقی فارغ شدم، حال می‌بینم نسبت این لغات او با قرائنی که بود و با فرهنگ لغت، چه نسبتی دارد. بعد شروع می‌کنم از چند مدلول تصدیقی و از چند گفتاری که صادر شده است، کمکم رهنمون می‌شویم به لغتی که اهل البیت علیهم‌السلام دارند؛ البته اگر نسبت به زبان عرب خاص باشد. در اینجا دیگر نیازی به قرائن

خاصه ندارید. ولی در ابتدا حتماً دارید. اگر فرمایش شما را اعمال نکنید، اشتباه میکنید.

---

بازبینی #2
ایجاد شده 24 ژوئیه 2024 15:29:55 توسط ... .
به روزرسانی شده 3 اوت 2024 11:49:30 توسط ... .